

פרשת קורח

מנהיגות משרתת

קורח ועדתו פונים אל משה ואהרן בטענה הנשמעת כמעט אידיאלית:

"רַב לָכֶם! כִּי כָל הָעֵדָה כָּלם קִדְּשִׁים, וּבְתוֹכָם ה' - וּמִדּוֹעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה'?" (במדבר טז, ג).

הרב זקס שואל: מה היה רע בדברים הללו כשלעצמם? הרי אכן ישראל נקראו להיות "מְמַלְכֵת כֹּהֲנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ", ואכן נאמר: "וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם". החלק הראשון בדבריהם נכון. גם השני נכון.

הטעות נמצאת בשאלה: "ומִדּוֹעַ תִּתְנַשְּׂאוּ?" הרב זקס מסביר כי קורח הבין את מושג המנהיגות לפי הדגם העתיק של פירמידה - מבנה היררכי שבו השליט ניצב בראש וההמון בתחתית. התורה באה לשבור את המבנה הזה. כל אדם נברא בצלם אלוהים. אולם שוויון איננו

אנרכיה. ללא הנהגה - החברה מתפוררת:
אִישׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה."

**החידוש של משה הוא הנהגה מסוג חדש.
לא שלטון, אלא שירות. לא התנשאות, אלא אחריות.
הרב זקס מדגיש: "בסדר חברתי המבוסס על כבוד שווה
לכל אדם... מנהיג איננו עומד מעל לעם. הוא משרת
את העם, והוא משרת את אלוהים."**

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספרייו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מנהיגות - מודל לחקוי

מנהיגות פשרתת - גדולה שבענווה

התואר הנעלה ביותר שניתן למשה הוא "עבד ה'". לא מלך, לא שליט - אלא עבד. הרב זקס מדגיש כי זוהי לידתה של תפיסת מנהיגות משרתת. משה היה "עבדו מאד", והענווה אינה חולשה אלא עוצמה מוסרית. הרמב"ם מנסח זאת ביחס למלך: "לְבַלְתִּי רוּם לְבָבוֹ מֵאֶחָיו". המנהיג איננו מעל הציבור - אלא מחויב לו. רבן גמליאל ביטא זאת באומרו:

הרב זקס מסכם את עקרון היסוד: הנהגה בישראל איננה מימוש כוח אלא נשיאת אחרים. מי שמשרת אחרים אינו מתנשא מעליהם. להפך: הוא נושא אותם אל על.

שוויון איננו ביטול הנהגה

הטעות של קורח הייתה בלבול בין קדושה שווה לבין ביטול תפקידים. התורה מתנגדת להיררכיה כוחנית, אך אינה מוותרת על אחריות מנהיגותית.

שוויון ערך איננו שוויון תפקידים. כאשר כל אחד עושה "הישר בעיניו" - נוצר כאוס. המנהיג בישראל איננו גבוה מן העם אלא מחויב לו. הנהגה היא שירות, ושליחות מחייבת מבנה וסדר.

עקרונות
במנהיגות

הנהגה איננה עמידה בראש הפירמידה –
אלא נשיאת האנשים אל על.
כאשר אתה רואה בתפקידך שירות, אינך מתנשא –
אתה מרומם.

עקרונות בחינוך

צוותי חינוך:

- **אחריות מנהיגותית:** האם אנו רואים בתפקידנו שליחות – או עמדה של כוח?
- **ענוה מקצועית:** כיצד אנו מוודאים שלבנו אינו "רם מאחינו"?
- **סמכות מוסרית:** האם הסמכות שלנו נשענת על פחד – או על אמון?

תלמידים:

- **כבוד הדדי:** כיצד אפשר לכבד מנהיגות גם כאשר איננו מסכימים איתה?
- **ענוה:** האם ענוה פירושה לחשוב שאתה פחות – או לחשוב פחות על עצמך?
- **שירות:** באילו מצבים הנהגה היא דווקא עזרה לאחרים?